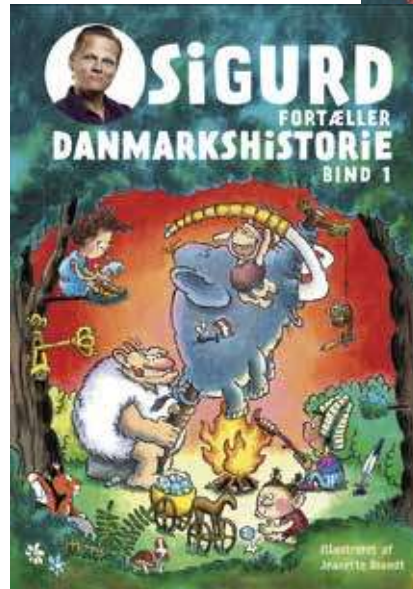

Danmarkshistorien

... af Erik Lyhne, VIA University college,
læreruddannelsen i Aarhus

Hvad har fået dig til at lave et projekt om danmarkshistorien?

Idéen om at fortælle danmarkshistorien fik jeg for seks år siden. Jeg synes, at det er den ultimative historie at fortælle, fordi den indeholder, hvem vi er, hvad vi kommer af, og deraf også hvor vi skal hen. Jeg synes, at det er vigtigt, at børn i dag møder nogle af de historier, som vores egen kultur er gjort af. Vi skal give vores historier videre til vores børn, så de kan fortælle dem videre til deres børn. Det er ikke lige meget, hvad der gives videre; så jeg vil gerne medvirke til at fortælle den historie, som vi alle sammen er gjort af.

I forordet til din sangbog beskriver du, hvordan du har forsøgt at tilpasse dine sange til den musikalske periode, de handler om. Hvordan har du arbejdet med det?

Det er mestendels ud fra min forståelse af de forskellige perioders musikalske genrer. Eksempelvis er der en spillemandssang til 1700-tallet, hvor jeg forestiller mig tidens folk stå ude på gårdene og spille på folkemusik-instrumenter. Derudover er der, i Grundtvig-stil, en højskolesang til guldalderen, som handler om leg, læring og dannelse. Der er et jazz-nummer til 1930'erne, et rockabilly-nummer til 1950'erne og et syrerock-protestnummer til 1970'erne. Nogle sange har jeg tilpasset sangene på anden vis, for eksempel har Grauballemanden fået en blues, fordi jeg synes, at det er den stemning, han fremkalder, og jeg har lavet en stensang

til stenalderen, som kan spilles på sten. Den sang er faktisk helt uden akkorder og med en meget simpel melodi - de havde jo nok ikke så mange akkorder i stenalderen. På den måde har jeg forsøgt at ramme de forskellige tider, så godt jeg kunne.

Musik betyder samhørighed

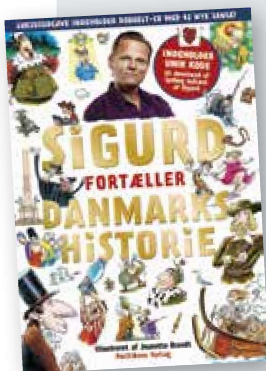
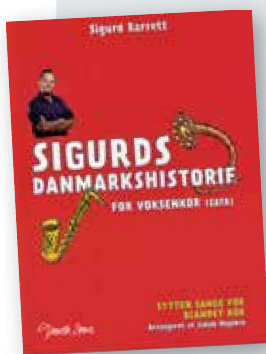
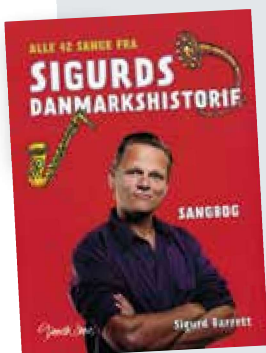
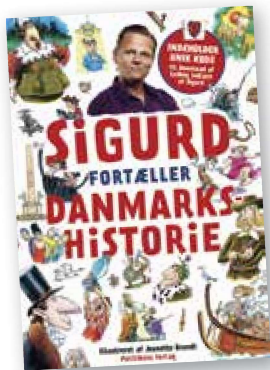
Hvad har musik betydet for mennesker i Danmark gennem de forskellige perioder?

Det er et spørgsmål, der ikke har ét svar, for musik har betydet meget forskelligt i forskellige tidsalder. Selv inden for den enkelte tidsalder har musik haft forskellig betydning, alt efter om du var i kongens gemakker eller arbejdede på fæstebondens gård. Samlet set kan man dog sige, at musik altid har betydet samhørighed og været en måde at kommunikere på. Ude på landet brugte man musik, når man skulle feste til høstbal, i kirken har man sunget salmer til Gud, og slaverne i Dansk-Vestindien har brugt musikken, når livet blev hårdt. Musik har altid kunnet binde folk sammen.

Hvorfor tror du, at tidligere tiders sange og viser forsvinder ud af vores historie?

Der bliver hele tiden udviklet nye fortællinger, og ethvert folk er gjort af netop de fortællinger, der fortælles. Vikingerne var gjort ud af fortællinger om Odin og Thor, mens menneskene i middelalderen var gjort ud af fortællingen om ydmyghed over for kirken. Jeg oplever, at vores tids fortælling på mange måder handler om, hvordan vi hver især bliver til

... inden for den enkelte tidsalder har musik haft forskellig betydning, alt efter om du var i kongens gemakker eller arbejdede på fæstebondens gård. Samlet set kan man dog sige, at musik altid har betydet samhørighed og været en måde at kommunikere på.

Sigurds Danmarkshistorie består af en lang række materialer:

- ◇ Dansk Sang: Sigurds Danmarkshistorie - 42 sange. Sigurds Danmarkshistorie for voksenkor.
- ◇ DR: Tv-serien "Sigurd fortæller Danmarkshistorie" på DR Ramasjang med titlen "Rod i Historien - med Sigurd og Rune Sten"
- ◇ Politikens Forlag: Tobinds bogværket "Sigurd fortæller Danmarkshistorie" og udgiver familiebrætspillet "Sigurds Danmarkshistorie på Spil"
- ◇ Forlaget KLIM: Sigurds Danmarkshistorie som undervisningsbog, lærervejledning, aktivitetsbog. Bidrager desuden til, at pædagogikken bag materialet når bredt ud til landets skoler gennem forlagets netværk, læringsmesser samt praksis-kurser rettet mod lærere og andre undervisere
- ◇ Serious Games Interactive: Udvikler Ipad spil i 40 baner
- ◇ Gametools: Udvikler læringsspil samt familiespil
- ◇ Skoletube: Inddrager materialet på deres webportal
- ◇ Det danske filminstitut DFI: Leverer filmdokumentation til materialet

Læs meget mere på: www.sigurdsdanmarkshistorie.dk og WWW.SIGURD-BARRETT.DK

noget. Der er en X-factor-generation lige nu, som gerne vil ses og høres. Vi lever faktisk i en tid, hvor vi har et enormt behov for at udstille os selv på sociale medier for at få andres anerkendelse - vi vender telefonen mod os selv og tager selfies frem for at tage billeder af andre. Sådan er vores aktuelle fortælling, og i den historie er der ikke nødvendigvis behov for et kvad om, hvordan det gik 'Liden Kirsten'. På den måde forsvinder sange og viser, når der ikke længere er et behov for dem. Derudover ændrer musikkens form i vores hverdag sig også. I dag ses musik i hverdagen typisk som noget, man har i ørene, mens man sidder i metroen, så man er passiv modtager af musikken.

Synge budskabet ind i hjertet

Er der forskel på at være aktiv udøver eller passiv modtager inden for musik?

Der er en kæmpe stor forskel, og det vil jeg rigtigt gerne være med til at rykke ved. Jeg elsker sang og musik og det fællesskab, man kan få, når man aktivt synger sammen. En præst sagde engang til mig, at man kan synge et budskab ind i hjertet. Det, synes jeg, er smukt og meget rammende. Når vi synger sammen, kan vi mærke sammen, være sammen og til sidst høre sammen. Det er ekstremt vigtigt at høre sammen, for ellers bliver vi en flok individualister, der ikke interesserer os for hinanden, hvilket i yderste konsekvens kan betyde, at vi ikke har noget incitament til at oppebære et fælles samfund. Musik er sammen med resten af kulturlivet med til at bære os og vores samhørighed.

Hvordan tror du, at musik og sang kan være med til at definere en nation?

Der er vel næppe noget, der kan udtrykke de forskellige menneskelige følelser lige så godt, som sangen kan. Det har igen noget at gøre med den samhørighed, jeg talte om før - sang kan udtrykke noget som intet andet, netop fordi vi kan udtrykke det sammen. Det er blot én af grundene til, at jeg synes, det er trist, at der ikke er morgensang tilbage ret mange steder. Jeg tror på, at selve essensen af, hvem vi er som folk, netop kan beskrives gennem musik og sang. Den, der forstår at koge den essens sammen til en sang, kan ramme direkte ind i folksjælen, og folket vil synge sangen og føle, at den vedrører dem. Det kan være alt lige fra en moderne salme til Kim Larsen eller Rasmus Seebach.

Informationerne hænger bedre fast

Hvad tror du, at det betyder for børn, at du formidler danmarkshistorier gennem sang og musik?

Jeg tror på, at budskabet går ind på en anden måde end gennem ord alene. Når du synger noget, udtrykker du det nærmest, og derfor hænger informationerne bedre fast. Der er nærmest noget rent fysisk ved sang, som gør, at man føler sig glattere. Læring kræver altid motivation - man skal ligesom gennem et filter for at nå ind til modtageren af læringen. Når vi synger, nedbrydes nogle af de filtre, så læringen lettere kan ske. I forbindelse med danmarkspjektet har jeg skrevet en sang, der handler om grænsedragningen i det sydlige Danmark. Teksten er bla.: "Man må trække en grænse, men hvor skal den gå? Syd for Flensburg,

ved Kiel eller ved Aabenraa? Uanset hvor den går, er der meget på spil, for i hjerterne ved vi, hvor vi hører til." Sangen handler om at trække en grænse, og det er meget aktuelt, fordi det i tiden er så omdiskuteret et emne. Det er faktisk en afsindig vigtig problematik. Det særlige ved at synge om emnet og smage på ordene er, at man med det samme kan mærke, om man ved eller ej, hvor man hører til. Når vi synger den sang i Sønderjylland, så ved de i hvert fald godt, hvor de hører til. Derfor vil jeg påstå, at når man synger noget med et budskab, kommer man tættere på at forstå budskabet, men også at mærke relevansen af det.

Du har før lavet projekter om de nordiske guder og bibelhistorier. Hvordan adskiller dit danmarkshistorie-projekt sig fra de tidligere?

Det adskiller sig ved også at handle om historien om os, som er her og nu. Som jeg sagde før, er vi i en X-factor-generation, hvor vi godt kan lide at kigge på os selv. Måske kunne det være gavnligt, at vi også prøvede at forstå os selv og vende blikket mod, hvem vi er, og hvad vi kommer fra. Det, der gør danmarkshistorien så spændende, er netop, at vi selv er en del af den. Jeg kunne selv mærke, at da jeg nærmede mig 1960'erne og opefter, var historien pludselig ekstra vedkommende, fordi jeg kunne huske begivenhederne fra mit eget liv.

Den danske sangskat

Er der nogle bestemte musikperioder, som betyder noget særligt for dig?

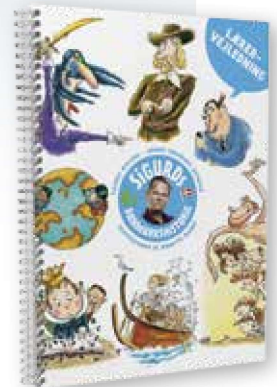
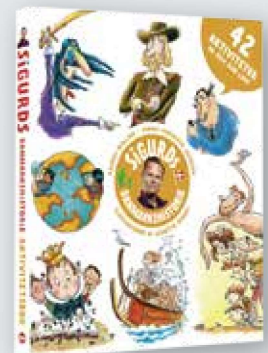
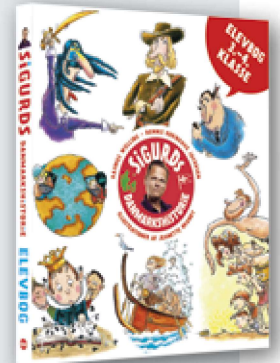
Jeg værdsætter særligt perioden, hvor den danske

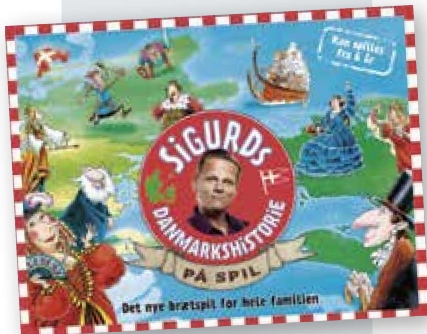
sangskat grundlægges. Både gennem Carl Niensens arbejde og også tiden før med Grundtvigs digte og højskolesangen. Det er ikke uden grund, at det kaldes den danske sangskat, for det er virkelig en meget, meget rig skat, som vi skal huske at værdsætte. Vi er nødt til at huske alt det, der findes der, fordi der er så meget værdifuldt gods.

Nu taler du om en gammel sangskat, som ligger omtrent 150 år tilbage i tiden. Hvordan får vi sikret os fornyelse af vores sangskat?

Fornyelse klarer historien helt af sig selv. Der bliver hele tiden skrevet nye sange, og historien har et meget fint filter, der fungerer ligesom en si. Når du sier strandsand, er det kun det fineste, der løber igennem, resten bliver opfanget af sien. Det fungerer på samme måde med historien. Hvis der ikke er nogen, der skriver en bedre sang end "Jeg ved en lærkerede," så bliver vi ved med at synge den. Jeg har tit tænkt på, hvorfor en sang som "Mariehønen Eviqglad" består i historien; men den må kunne noget særligt, siden børn bliver ved med at synge den. Der er selvfølgelig også en kulturbåren og selvforstærkende effekt i, at hvis det er den sang, man selv har lært som barn, så er det også den sang, man giver videre til sit eget barn. På den måde kan det være svært at udfordre de sange, som vi bare synger, fordi vi altid har sunget dem, men man må alligevel have respekt for, at de sange har formået at vinde hævd. På den måde er historien finurlig, og det er ikke til at forudsige, hvad der er levedygtige sange, som består i historien.

Jeg tror på, at budskabet går ind på en anden måde end gennem ord alene. Når du synger noget, udtrykker du det nærmest, og derfor hænger informationerne bedre fast. Der er nærmest noget rent fysisk ved sang, som gør, at man føler sig gladere.

¶ Vi kan ikke tænke nyt og kreativt, hvis ikke vi er musiske. "Play" betyder som bekendt både at spille og at lege, og det rammer plet for relationen mellem de to begreber. Når jeg spiller klaver, er det samtidig en leg ...

Så det vil sige, at det, at nogle sange består i tiden, ikke nødvendigvis handler om kvalitet? Det behøver det ikke gøre. Det kan også handle om tradition, og at vi er vant til at synge bestemte sange fra vores egen barndom, som vi derfor giver videre til de næste generationer. Det er en måde at melde sig ind i slægten på, og det er faktisk også smukt. Vi behøver ikke være så selvoptaget, at vi skal tro, at vi nødvendigvis kan og skal komme med nye sange, der kan vippe de gamle af pinden. Dermed ikke sagt, at man ikke kan have lyst til det. Paul McCartney sagde i en alder af 70, at han stadig forsøgte at skrive en sang, der var bedre end "Yesterday."

Sprudlende kulturliv

Hvorfor er musiske og æstetiske processer vigtige i arbejdet med børn?

For det første bryster vi os af, at nogle af de særlige ressourcer, vi har i Danmark, er vores kreativitet og innovation. I den forbindelse er der i den grad brug for det musiske. Vi kan ikke tænke nyt og kreativt, hvis ikke vi er musiske. "Play" betyder som bekendt både at spille og at lege, og det rammer plet for relationen mellem de to begreber. Når jeg spiller

klaver, er det samtidig en leg. Igennem det musiske kan man eksperimentere med grænserne, lege og pludselig opfinde noget nyt. Historien om Lego, som startede som en idé hos en møbelsnedker, betoner netop vigtigheden af at lege. Hele processen med at udvikle legetøjsklodserne bar præg af leg, og det er blevet et af de største danske brands i dag. Det samme gør sig gældende for mange andre danske erhvervseventyr, der er opstået, fordi nogen har leget og derigennem fundet på noget nyt og banebrydende. Desuden kan vi gennem et sprudlende kulturliv tiltrække virksomheder og arbejdskraft. Der er masser af eksempler på byer, hvor der ikke er noget kulturliv, og hvor folk derfor ikke gider at bo. Ud over den forretningsmæssige begrundelse er det dog et mindst lige så vigtigt argument, at vi får præsenteret vores børn for den glæde, det er at være musiske mennesker. Derigennem udvikles det menneske, som ikke kun agerer som en computer, men som tør tænke ud af boksen og gå nye veje. Jeg er sikker på, at vi får lykkeligere mennesker og en smukkere fremtid på den måde. Derfor er musikalitet både vigtig i forhold til vores egen identitet og i forhold til den bundlinje, som alle taler om hele tiden. ☺